Ungamo la Kiskoti

Dibaji

Ungamo la Imani lililokiriwa na kuaminiwa na Waprotestanti walio ndani ya Ufalme wa Uskoti, lililotangazwa nao katika Bunge, na kuthibitishwa na kukubaliwa na Madaraja yake, kama Mafundisho yenye afya na sahihi, yaliyojengwa juu ya Kweli isiyoweza kukosea ya Neno la Mungu.

MT. 24. Na Habari hii Njema ya Ufalme itahubiriwa katika ulimwengu wote kuwa Ushuhuda kwa Mataifa yote, ndipo mwisho utakapokuja.

Madaraja ya Uskoti, pamoja na Wakazi wake wanaokiri Injili takatifu ya Kristo Yesu, Kwa wananchi wenzao, na kwa Falme na Mataifa mengine yote yanayomkiri Bwana Yesu yule yule pamoja nao, Wanawatakia Neema, Rehema, na Amani, kutoka kwa Mungu Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, pamoja na Roho wa Hukumu ya haki, kuwa Salamu.

Kwa muda mrefu tumekuwa na kiu (ndugu wapendwa) ya kuujulisha ulimwengu jumla ya Mafundisho yale tunayoyakiri, na ambayo kwa ajili yake tumestahimili aibu na hatari. Lakini ghadhabu ya Shetani dhidi yetu, na dhidi ya Kweli ya Milele ya Kristo Yesu iliyozaliwa tena hivi karibuni kati yetu, imekuwa kubwa kiasi kwamba hadi leo hatujapewa nafasi ya kuzisafisha dhamiri zetu, kama ambavyo kwa furaha kubwa tungefanya: Kwa maana jinsi tulivyotaabishwa na kutikiswa mwaka mzima uliopita, sehemu kubwa ya Ulaya (kama tunavyodhani) inaelewa. Lakini kwa kuwa, kwa wema usio na kikomo wa Mungu wetu (ambaye kamwe haachi walioteswa wake waaibishwe kabisa), zaidi ya matarajio tumepata raha na uhuru kiasi, hatukuweza kujizuia kutoa Ungamo hili fupi na lililo wazi la Mafundisho yale yaliyowekwa mbele yetu, na tunayoyaamini na kuyakiri; kwa sehemu ili kuwaridhisha Ndugu zetu, ambao mioyo yao, hatuna shaka, imejeruhiwa, na bado imejeruhiwa, na matukano ya chuki ya wale ambao bado hawajajifunza kusema vema: Na kwa sehemu ili kuvifumba vinywa vya wakufuru wasio na haya, ambao kwa ujasiri wanalaani kile ambacho hawakukisikia wala hawakukielewa: Si kwamba tunadhani ya kuwa uovu uliooza wa watu kama hao unaweza kuponywa kwa Ungamo hili sahili; La, tunajua ya kuwa harufu nzuri ya Injili ni, na itakuwa, mauti kwa wana wa upotevu. Lakini tunawaangalia hasa Ndugu zetu walio dhaifu na wanyonge, ambao tungependa kuwashirikisha yaliyo ndani kabisa ya mioyo yetu, wasije wakasumbuliwa au kuchukuliwa na wingi wa uvumi ambao Shetani anaueneza dhidi yetu, ili kuiharibu kazi yetu hii iliyo ya utauwa kabisa; Tukitangaza kwa dhati, Kwamba mtu yeyote akiona katika Ungamo letu hili Kifungu au sentensi yoyote inayopingana na Neno takatifu la Mungu, apendezwe, kwa upole wake na kwa ajili ya upendo wa Kikristo, kutuonya juu ya jambo hilo kwa maandishi; nasi,

kwa Heshima yetu na uaminifu wetu, tunamwahidi kumridhisha kutoka kinywani mwa Mungu (yaani, kutoka katika Maandiko yake matakatifu) au sivyo Kurekebisha kile atakachothibitisha kuwa kimekosewa. Kwa maana tunamwita Mungu kuwa Shahidi katika dhamiri zetu, Kwamba kutoka mioyoni mwetu tunachukia kabisa Madhehebu yote ya Uzushi, na walimu wote wa mafundisho ya uongo; Na kwamba kwa unyenyekevu wote tunaukumbatia usafi wa Injili ya Kristo, ambayo ndiyo chakula pekee cha roho zetu; na kwa hiyo ni ya thamani kubwa kwetu, hata tumekusudia kustahimili hatari kuu kabisa ya ulimwengu huu, kuliko kujiacha tunyang'anywe kwa hila Injili hiyo. Kwa maana katika jambo hili tumesadikishwa kwa hakika kabisa, Kwamba yeyote anayemkana Kristo Yesu, au kumwonea haya mbele ya watu, atakanwa mbele ya Baba, na mbele ya Malaika wake watakatifu. Na kwa hiyo, kwa msaada wa Roho mwenye nguvu wa Bwana wetu huyo huyo Yesu, tunakusudia kwa uthabiti kudumu hadi mwisho katika ukiri wa Imani yetu hii, kama Vifungu vinavyofuata.

I - Ya Mungu

TUNAKIRI na kukubali Mungu mmoja tu, *Kum. 6.4. 1 Kor. 8.6. Isa. 44.4, 5. 1 Tim. 1.17. 1 Fal. 8.17. 2 Nya. 8 18. Zab. 139.7, 8. Mwa. 17.1. 1 Tim. 6.15, 16 Kut. 3.14, 15. Mt. 28.19. 1 Yn. 5.7. Mwa. 1.1. Ebr. 11.3. Mdo. 17.28. Mit. 16.4.* ambaye kwake peke yake tunapaswa kuambatana, ambaye yeye peke yake tunapaswa kumtumikia, ambaye yeye peke yake tunapaswa kumwabudu, na ambaye katika yeye peke yake tunapaswa kuweka tumaini letu; ambaye ni wa Milele, asiye na Mwisho, Asiyepimika, Asiyeweza Kufahamika, Mwenyezi, Asiyeonekana, mmoja katika Kiini, na hata hivyo aliyepambanuliwa katika Nafsi tatu, Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu; ambaye kwake tunakiri na kuamini kwamba vitu vyote vilivyo mbinguni na duniani, vinavyoonekana na visivyoonekana pia, vimeumbwa, vinadumishwa katika uwepo wake, na vinatawaliwa na kuongozwa na Majaliwa yake yasiyochunguzika, kwa ajili ya mwisho ule ambao Hekima yake ya milele, Wema na Haki yake vimeviwekea, kwa kudhihirisha Utukufu wake mwenyewe.

II - Ya Kuumbwa kwa Mwanadamu

TUNAKIRI na kukubali kwamba Mungu wetu huyu alimwumba mwanadamu (yaani, *Mwa. 1.26, 27.* baba yetu wa kwanza Adamu) ambaye kutoka kwake pia Mungu alimfanya Mwanamke, n.k. *Kol. 3.10.* kwa Mfano na Sura yake mwenyewe; Ambaye alimpa Hekima, Utawala, Haki, Hiari ya mapenzi, na Ujuzi ulio wazi wa nafsi yake; hivi kwamba katika Asili nzima ya mwanadamu haikuweza kuonekana kasoro yoyote: Kutoka katika Heshima na Ukamilifu huo Mwanamume na Mwanamke wote wawili walianguka; Mwanamke, *Efe. 4 24 Mwa. 3.6. Mwa. 2.17.* akidanganywa na Nyoka; na Mwanamume, akiitii sauti ya Mwanamke, wote wawili wakifanya hila dhidi ya Enzi Kuu ya Mungu, ambaye kwa maneno yaliyo wazi alikuwa ametangulia kutishia mauti, kama wangethubutu kula wa Mti uliokatazwa.

III - Ya Dhambi ya Asili

KWA uasi huo, unaoitwa kwa kawaida Dhambi ya Asili, Sura ya Mungu iliharibiwa kabisa ndani ya Mwanadamu, *Zab. 51.5. Rum. 5 10. Rum. 7.5. 2 Tim. 2.26. Efe. 2.2, 3. Rum. 5.14, 12. Rum. 6.23. Yn. 3 5. Rum. 5.1. Flp. 1.29.* naye na Wazao wake kwa Asili wakawa adui za Mungu, watumwa wa Shetani, watumishi wa Dhambi, hata Mauti ya milele imekuwa nayo, na itakuwa nayo, nguvu na utawala juu ya wote ambao hawajazaliwa upya, hawazaliwi upya, wala hawatazaliwa upya kutoka juu; Kuzaliwa upya huko kunatendwa kwa nguvu ya Roho Mtakatifu, akitenda katika mioyo ya Wateule wa Mungu Imani yenye uhakika katika Ahadi za Mungu zilizofunuliwa kwetu katika Neno lake; kwa Imani hiyo wanamshika Kristo Yesu, pamoja na Neema na Faida zilizoahidiwa ndani yake.

IV - Ya Kufunuliwa kwa Ahadi

Kwa maana hili tunaliamini daima, Kwamba Mungu, baada ya uasi wa kutisha na wa kuogofya wa mwanadamu kutoka katika utii wake, *Mwa. 3.15. Mwa. 3.9. Mwa. 12 3. Mwa. 15 5, 6. 2 Sam. 7.14. Isa. 7.14 Isa. 9 6 Hag. 2.6 Yn. 8.56.* alimtafuta Adamu tena, akamwita, akaikemea dhambi yake, akamthibitishia hatia yake, na mwishowe akampa Ahadi yenye furaha kubwa, yaani, Kwamba Uzao wa Mwanamke utakiponda kichwa cha Nyoka; yaani, Ataziharibu kazi za ibilisi: Ahadi hiyo, kama ilivyorudiwa na kufanywa wazi zaidi mara kwa mara, ndivyo ilivyopokelewa kwa furaha, na kushikwa kwa uthabiti mkubwa na waaminifu wote, kutoka Adamu hadi Nuhu, kutoka Nuhu hadi Ibrahimu, na kutoka Ibrahimu hadi Daudi, na kuendelea hivyo hadi Kufanyika mwili kwa Yesu Kristo; ambao wote (tunamaanisha Mababa waaminifu) chini ya Sheria, waliziona siku zenye furaha za Kristo Yesu, wakafurahi.

V - Kudumu, Kuongezeka, na Kuhifadhiwa kwa Kanisa lake

Eze. 6.5, 6.7, 8, 9, n.k. TUNAAMINI kwa uthabiti mkubwa, Kwamba Mungu Amelihifadhi, Amelifundisha, Amelizidisha, Amelitukuza, Amelipamba, na kutoka mautini Aliliita kwenye Uzima Kanisa lake katika Nyakati zote, *Mwa. 12.1. Mwa. 13.1. Kut. 1.1 Kut. 1.20. Yos. 1.3. & 23 4 1 Sam. 10.1. 1 Sam. 16 13 2 Sam. 7 12 2 Fal. 17.15, 16,* n.k. tangu Adamu, hadi kuja kwa KRISTO YESU katika Mwili: Kwa maana Ibrahimu alimwita kutoka katika Nchi ya baba yake, yeye alimfundisha, Uzao wake aliuzidisha, huo huo aliuhifadhi kwa ajabu, na kwa ajabu zaidi aliukomboa kutoka katika Utumwa na Udhalimu wa Farao; kwao aliwapa Sheria zake, Maagizo na Taratibu zake. Aliwamilikisha Nchi ya Kanaani, kwao baada ya Waamuzi, na baada ya Sauli, alimpa Daudi kuwa Mfalme; ambaye alimwahidi, Kwamba mmoja wa uzao wa Viuno vyake angeketi milele juu ya Kiti chake cha Kifalme. Kwa watu hao hao mara kwa mara aliwatuma Manabii kuwarudisha kwenye njia iliyo sawa ya Mungu wao, ambayo mara nyingi waliiacha kwa Ibada ya sanamu. Na ingawa kwa sababu ya dharau yao ya ukaidi kwa Haki, alilazimika kuwatia mikononi mwa adui zao, *2 Fal. 24. 3, 4,* n.k.

kama alivyotangulia kuonya kwa kinywa cha Musa: Hata Mji mtakatifu uliharibiwa, *Kum. 28.36, 38,* n.k. Hekalu likateketezwa kwa moto, *2 Fal. 25.1. Dan. 9 2. Ezr. 1,* n.k. *Hag. 1 14. Zek. 3.1.* na nchi yote ikaachwa ukiwa kwa muda wa miaka sabini; hata hivyo kwa rehema aliwarudisha tena Yerusalemu, ambako Mji na Hekalu vilijengwa upya, nao, dhidi ya majaribu na mashambulizi yote ya Shetani, walidumu mpaka Masihi alipokuja, kulingana na ahadi.

VI - Ya Kufanyika Mwili kwa Kristo Yesu

Utimilifu wa wakati ulipowadia, *Gal. 4 4. Lk. 1.31. Mt. 1.18. Mt. 2.1. Rum. 1.3. Mt. 1.23.* Yn. 1.2.45. *1 Tim. 2 5.* Mungu alimtuma Mwanawe, Hekima yake ya milele, kiini cha Utukufu wake mwenyewe katika Ulimwengu huu, ambaye alitwaa asili ya ubinadamu, kutoka katika kiini cha mwanamke; yaani, cha Bikira, na hilo kwa utendaji wa Roho Mtakatifu, na hivyo akazaliwa, Uzao wa haki wa Daudi, Malaika wa shauri kuu la Mungu, Masihi halisi aliyeahidiwa, ambaye tunamkubali, na kumkiri, Imanueli, Mungu kweli na mwanadamu kweli, asili mbili kamili zilizounganishwa na kufungamanishwa katika nafsi moja. Kwa Ungamo letu hili, tunalaani Uzushi wa kuangamiza na wa kuambukiza wa Ario, Marcion, Eutike, Nestori, na wengine kama hao, wanaokana ama Umilele wa Uungu wake, ama Ukweli wa asili yake ya kibinadamu, au wanaozichanganya, au pia wanaozitenganisha.

VII - Kwa nini ilimpasa Mpatanishi kuwa Mungu kweli na mwanadamu kweli

TUNAKUBALI na kukiri, *Efe. 1.3.4, 15, 6.* Kwamba muungano huu wa ajabu kabisa kati ya Uungu na Ubinadamu wa Kristo Yesu, ulitokana na Amri ya milele na isiyobadilika ya Mungu, ambamo pia wokovu wetu unachipuka na kutegemea.

VIII - Ya Kuchaguliwa

Kwa maana Mungu na Baba yule yule wa milele, *Efe. 1.11. Mt. 25 34. Efe. 1 21, 22. Ebr. 2.7, 8. Zab. 22.11. Ebr. 13.20. 1 Pet. 2.24.* & 5. ambaye kwa neema tupu alituchagua katika Kristo Yesu Mwanawe, kabla msingi wa ulimwengu haujawekwa, alimweka kuwa Kichwa chetu, Ndugu yetu, Mchungaji wetu, na Askofu mkuu wa roho zetu: Lakini kwa sababu uadui kati ya haki ya Mungu na dhambi zetu, ulikuwa kiasi kwamba, Hakuna mwili kwa nafsi yake, ambao ungeweza, au ungeruhusiwa kumfikia Mungu; Ilimpasa Mwana wa Mungu kushuka kwetu, *Zab. 130.3. Zab. 143.3. 1 Tim. 2.5.* na kujitwalia mwili wa mwili wetu, nyama ya nyama yetu, na mifupa ya mifupa yetu, na hivyo kuwa Mpatanishi kamili kati ya Mungu na mwanadamu; akiwapa uwezo wote wanaomwamini, kuwa wana wa Mungu, *Yn. 1.12. Yn. 20.17.* kama yeye mwenyewe anavyoshuhudia. Ninapaa kwenda kwa Baba yangu na Baba yenu, kwa Mungu wangu na kwa Mungu wenu: Kwa udugu huu mtakatifu kabisa, chochote tulichopoteza katika Adamu, tunarudishiwa tena. Na kwa sababu hii

hatuogopi hata kidogo kumwita Mungu Baba yetu, si sana kwa kuwa ametuumba (jambo ambalo tunashiriki pamoja na waliokataliwa) bali kwa sababu hii, kwamba ametupa Mwanawe pekee kuwa Ndugu yetu, *Rum. 5.17, 18.19.* na ametupa neema ya kumkubali na kumkumbatia kuwa Mpatanishi wetu pekee, kama ilivyosemwa hapo juu. Zaidi ya hayo ilimpasa Masihi na Mkombozi kuwa Mungu kweli na Mwanadamu kweli, *Rum. 8.15. Gal. 4.6. Mdo. 17.26. Ebr. 2.11, 12. 1 Pet. 3 18. Isa. 53.8. Mdo. 2.4. 1 Yn. 1 2.* kwa sababu alipaswa kuteswa kwa adhabu tuliyostahili kwa makosa yetu, na kujiweka mbele ya hukumu ya Baba yake, kana kwamba katika nafsi yetu, ili ateswe kwa ajili ya makosa yetu na uasi wetu, na kwa mauti amshinde yeye aliyekuwa Mwanzilishi wa mauti. Lakini kwa sababu Uungu peke yake haungeweza kuteswa mauti, wala Ubinadamu peke yake haungeweza kuishinda, aliviunganisha vyote viwili pamoja katika nafsi moja, *Mdo. 20 28. 1 Tim. 3.16. Yn. 3.16.* ili udhaifu wa kimoja uteswe na kuwa chini ya mauti (tuliyokuwa tumeistahili) na nguvu Isiyo na Mwisho na Isiyoshindika ya kingine; yaani, ya Uungu, ishinde, na kutununulia uzima, uhuru, na Ushindi wa milele: na hivyo tunakiri, na kuamini bila shaka yoyote kabisa.

IX - Kifo, Mateso, Kuzikwa kwa Kristo, n.k.

Ebr. 10.1, 12. Isa. 53.5. Ebr. 1 2.3. Yn. 1.29. Mt. 26.11. Kum. 21.23. Mk. 15.1, 2. Gal. 3.13. Lk. 23.1, 2. Mt. 26.38. 2 Kor. 5. Ebr. 9 12. Ebr. 10.5. Kwamba Bwana wetu Yesu alijitoa mwenyewe kuwa Dhabihu ya hiari kwa Baba yake kwa ajili yetu; Kwamba alistahimili upinzani wa wenye dhambi; Kwamba alijeruhiwa na kupigwa kwa ajili ya makosa yetu; Kwamba yeye, akiwa Mwanakondoo safi na asiye na hatia wa MUNGU, alihukumiwa mbele ya Hakimu wa kidunia; ili sisi tuachiliwe mbele ya Kiti cha Hukumu cha Mungu wetu: Kwamba hakuteswa tu kifo cha ukatili cha Msalaba (ambacho kililaaniwa kwa hukumu ya Mungu) bali pia, Kwamba aliteswa kwa muda ghadhabu ya Baba yake, ambayo wenye dhambi walikuwa wameistahili. Lakini hata hivyo tunatamka waziwazi, Kwamba alibaki kuwa Mwana pekee mpendwa na aliyebarikiwa wa Baba yake, hata katikati ya dhiki na mateso yake, aliyoyastahimili mwilini na rohoni, ili kutoa malipo kamili kwa ajili ya dhambi za watu wake. Baada ya hayo, tunakiri na kutamka waziwazi, Kwamba haibaki dhabihu nyingine yoyote kwa ajili ya dhambi; na mtu yeyote akisema hivyo, hatuna shaka hata kidogo kutamka, Kwamba wanakufuru dhidi ya Kifo cha Kristo, na usafisho wa milele na malipo tuliyonunuliwa kwa kifo hicho.

X - Ufufuo

TUNAAMINI bila shaka, Kwamba kwa kuwa haikuwezekana maumivu ya mauti kumshika katika utumwa Mwanzilishi wa uzima, *Mdo. 2.23. Mdo. 3.26. Rum. 6.5, 11. Mdo. 2.24 Rum. 4 25. Ebr. 2.14, 15. Mt. 28 Yn. 20.27* & 21.7. Bwana wetu Yesu aliyesulubiwa, aliyekufa, na kuzikwa, aliyeshuka kuzimu, alifufuka tena kwa ajili ya Kuhesabiwa haki kwetu, na akimwangamiza yeye aliyekuwa mwanzilishi wa mauti, alituletea tena uzima sisi tuliokuwa chini ya mauti, na chini ya utumwa wake:

Tunajua kwamba Ufufuo wake ulithibitishwa kwa ushuhuda wa adui zake wenyewe. Kwa Ufufuo wa wafu, *Lk. 24.41, 42, 43.* ambao makaburi yao yalifunguka, nao wakafufuka na kuwatokea wengi ndani ya Mji wa Yerusalemu. Ulithibitishwa pia kwa ushuhuda wa Malaika, na kwa milango ya fahamu na akili za Mitume wake na wengine, waliozungumza naye, na kula na kunywa pamoja naye baada ya Ufufuo wake. *Yn. 21.12, 13.*

XI - Kupaa

HATUNA shaka hata kidogo, *Lk. 24.51. Mdo. 1.9. Mt. 28.6. Mt. 16.9. Lk. 24 6. Yn. 20.9. Mt. 28 18. 1 Yn. 2.1. 1 Tim. 2.5. Zab. 110 1. Mt. 22 44. Mt. 12 36. Lk. 20.42.43 Mdo. 1.1. Mdo. 3.19. 1 The. 1.4, 5, 6, 7, 8.* kwamba Mwili ule ule, uliozaliwa na Bikira, uliosulubiwa, uliokufa na kuzikwa, na uliofufuka tena, ulipaa Mbinguni, kwa ajili ya kutimiza mambo yote: Mahali ambapo, kwa jina letu, na kwa faraja yetu, amepokea mamlaka yote mbinguni na duniani: Mahali anapoketi mkono wa kuume wa Baba, akiwa ametawazwa katika Ufalme wake, Mwombezi na Mpatanishi pekee kwa ajili yetu; utukufu huo, heshima, na haki ya pekee, yeye peke yake miongoni mwa Ndugu atavimiliki, mpaka adui zake wote watakapofanywa kuwa kiti cha kuwekea miguu yake, kama tunavyoamini bila shaka kwamba watafanywa katika hukumu ya mwisho, ambayo kwa utekelezaji wake, tunaamini kwa hakika kwamba Bwana wetu Yesu huyo huyo atarudi kwa kuonekana na waziwazi, kama alivyoonekana akipaa. Na hapo tunaamini kwa uthabiti kwamba wakati wa kuburudishwa na wa kurudishwa kwa vitu vyote utakuja, *Mt. 25.34. Ufu. 21.27. Isa. 66.24 Mt. 25.41. Mk. 9.44, 46, 48* hivi kwamba wale ambao tangu mwanzo wameteswa kwa jeuri, madhara na dhuluma kwa ajili ya haki, watarithi kutokufa kwenye baraka kulikoahidiwa tangu mwanzo. Lakini kinyume chake wakaidi, wakatili, wasiotii, wadhalimu, watu wachafu, wazinzi, na watu wa kila namna wasio waaminifu, watatupwa katika gereza la giza la nje kabisa, *Mt. 22.13. 2 Pet. 3 11. 2 Kor. 5.11. Lk. 21.28. Yn. 15.4,* n.k. *Isa. 7.14. Efe. 1.22. Kol. 1.18. Ebr. 9.11, 15. Ebr. 10.21. 1 Yn. 2.1. 1 Tim. 2.5.* ambapo funza wao hatakufa, wala moto wao hautazimika: kuikumbuka siku hiyo, na hukumu itakayotekelezwa siku hiyo, si kwetu tu Hatamu, ambayo kwayo tamaa zetu za mwili zinazuiwa, bali pia ni faraja isiyokadirika kiasi kwamba wala vitisho vya Wakuu wa ulimwengu, wala hofu ya mauti ya muda na hatari iliyopo, haviwezi kutushawishi kukana na kuuacha ushirika ule wenye baraka, tulio nao sisi viungo pamoja na Kichwa chetu na Mpatanishi pekee Kristo Yesu; ambaye tunamkiri na kumtamka waziwazi kuwa Masihi aliyeahidiwa, Kichwa pekee cha Kanisa, Mtoa Sheria wetu wa haki, Kuhani wetu Mkuu pekee, Mwombezi na Mpatanishi. Katika heshima na Huduma zake, mwanadamu au Malaika akithubutu kujiingiza, tunawachukia na kuwachukiza kabisa, kama wakufuru dhidi ya Mtawala wetu Mkuu na wa Juu kabisa Kristo Yesu.

XII - Imani katika Roho Mtakatifu

Imani yetu hii, *Mt. 16.17. Yn. 14 26. Yn. 14.11. Mdo. 5.4. Yn. 16.13. Kol. 2.13. Efe. 2.1. Yn. 9.39. Ufu. 3.13.* na uhakika wake, haitokani na mwili na damu; yaani, haitokani na

nguvu zozote za asili zilizo ndani yetu, bali ni uvuvio wa Roho Mtakatifu, ambaye tunamkiri, Mungu aliye sawa na Baba, na Mwana, ambaye anatutakasa, na kutuingiza katika kweli yote kwa utendaji wake mwenyewe, ambaye bila yeye tungebaki milele adui za Mungu, na wasiomjua Mwanawe Kristo Yesu. Kwa maana kwa asili tumekufa kiasi hicho, tumepotoka na kupofuka kiasi hicho, hata hatuwezi kuhisi tunapochomwa, kuiona nuru inapoangaza, wala kuyakubali mapenzi ya Mungu yanapofunuliwa, isipokuwa Roho wa Bwana Yesu akihuisha kile kilichokufa, *Mt. 17.17. Mt. 9.19. Lk. 9 41. Yn. 6 63. Mik. 7.8. 1 Fal. 8.8. Zab. 100.3. Rum. 5.10. Yn. 3.5. Tit. 3.5. Rum. 5 8. Flp. 3.9. Flp. 1.6. 2 Kor. 3.5. Efe. 1 6.* akiondoa giza katika akili zetu, na kuinamisha mioyo yetu ya ukaidi kwenye utii wa mapenzi yake yenye baraka; na hivyo kama tunavyokiri kwamba Mungu Baba alituumba tulipokuwa hatupo, kama Mwanawe Bwana wetu Yesu alivyotukomboa, tulipokuwa adui zake; Vivyo hivyo tunakiri pia kwamba Roho Mtakatifu anatutakasa, na kutuzaa upya bila kuzingatia hata kidogo sifa yoyote inayotoka kwetu, iwe kabla, au iwe baada ya kuzaliwa upya kwetu. Kusema jambo hili moja kwa maneno yaliyo wazi zaidi, kama tunavyojivua kwa hiari heshima na utukufu wote wa Kuumbwa na Kukombolewa kwetu, ndivyo tunavyofanya pia kuhusu kuzaliwa upya na kutakaswa kwetu; kwa maana sisi wenyewe hatutoshi kuwaza wazo moja jema, bali yeye aliyeanza kazi njema ndani yetu, ndiye peke yake anayetudumisha ndani yake, kwa sifa na utukufu wa neema yake tusiyoistahili.

XIII - Chanzo cha matendo mema

Efe. 2.10. Flp. 2.13. Yn. 15.5. Rum. 8.9. KWA hiyo tunakiri kwamba chanzo cha Matendo mema si hiari ya Mapenzi, bali ni Roho wa Bwana Yesu, ambaye akikaa mioyoni mwetu kwa imani ya kweli, huzaa matendo mema kama yale ambayo Mungu ametuandalia tuenende nayo; kwa maana hili tunalithibitisha kwa ujasiri mkubwa kwamba ni kufuru, kusema kwamba Kristo Yesu anakaa ndani ya moyo wa watu ambao ndani yao hamna roho ya utakaso; na kwa hiyo hatuogopi kuthibitisha, kwamba Wauaji, Wadhalimu, Watesaji wakatili, Wazinzi, Waasherati, watu Wachafu, Waabudu sanamu, Walevi, Wezi, na watenda maovu wote, hawana imani ya kweli, wala sehemu yoyote ya Roho wa Utakaso, anayetoka kwa Bwana Yesu, maadamu wanadumu kwa ukaidi katika uovu wao. Kwa maana mara tu Roho wa Bwana Yesu (ambaye Watoto Wateule wa Mungu wanampokea kwa imani ya kweli) anapochukua milki ya moyo wa mtu yeyote, *Rum. 7.15, 16, 17.* mara moja humzaa upya na kumfanya upya mtu huyo huyo, hivi kwamba anaanza kuchukia kile alichokipenda hapo awali, na anaanza kupenda kile alichokichukia hapo awali; *Gal. 5.17.* na kutoka hapo huja vita ile isiyokoma, iliyopo kati ya mwili na Roho katika Watoto wa Mungu, wakati mwili na mwanadamu wa asili (kulingana na uharibifu wao wenyewe) hutamani mambo yanayoupendeza na kuufurahisha wenyewe, hunung'unika katika taabu, hujivuna katika fanaka, na kila dakika yuko tayari na mwepesi kuikosea Enzi ya Mungu; *Rum. 8 16. Rum. 7.24. Rum. 8 22. Efe. 4.17, 18, 19.* lakini Roho wa Mungu anayeshuhudia pamoja na roho yetu, kwamba sisi ni wana wa Mungu, hutufanya tumpinge Ibilisi, tuchukie anasa chafu, tuugue mbele za Mungu tukiomba kuokolewa kutoka katika utumwa huu wa uharibifu, na mwishowe tuishinde dhambi, isitawale katika miili yetu ipatikanayo na mauti. Vita hii hawana

watu wa mwilini, *2 Tim. 2.26.* kwa kuwa hawana Roho wa Mungu, bali huifuata na kuitii dhambi kwa pupa, na bila toba, kama vile Ibilisi na tamaa zao zilizoharibika zinavyowachochea. Lakini Wana wa Mungu (kama ilivyosemwa hapo juu) hupigana na dhambi, hulia kwa kwikwi na kuomboleza wanapojiona wanajaribiwa kutenda uovu, na wakianguka, huinuka tena kwa toba ya dhati isiyo na unafiki: na mambo haya hawayatendi kwa nguvu zao wenyewe, bali nguvu ya Bwana wetu Yesu (ambaye bila yeye hawangeweza kufanya lolote) hutenda ndani yao yote yaliyo mema. *Yn. 15 5.*

XIV - Matendo gani yanahesabiwa kuwa mema mbele za Mungu

TUNAKIRI na kukubali, *Kut. 20.3,* n.k. *Kum. 4.7,* n.k. Kwamba Mungu amempa mwanadamu Sheria yake takatifu, ambamo si tu yamekatazwa matendo yote yale yasiyompendeza na kuikosea Enzi yake ya kimungu, bali pia yameamriwa yale yote yanayompendeza, na aliyoahidi kuyalipa thawabu. Na matendo haya ni ya aina mbili; mengine hutendwa kwa heshima ya Mungu; mengine kwa manufaa ya jirani zetu: *Lk. 1.75. Mik. 6.7.* Na yote mawili yana Mapenzi ya Mungu yaliyofunuliwa kuwa uhakika wake; Kuwa na Mungu mmoja, Kumwabudu na kumheshimu, Kumwita katika taabu zetu zote, Kulicha Jina lake takatifu, Kulisikia Neno lake, Kuliamini, Kushiriki Sakramenti zake takatifu, ndiyo matendo ya Bamba la kwanza. *Efe. 6.17. Eze. 22.1,* n.k. *1 Kor. 6.19, 20 1 The. 4.4, 5, 6 Yer. 22.3 9 9,* n.k. Kuwaheshimu baba na mama, Wakuu, Watawala, na Mamlaka zilizo juu, Kuwapenda, Kuwategemeza, naam, Kutii Maagizo yao (yasiyopingana na Amri ya Mungu) Kuokoa maisha ya wasio na hatia, Kukandamiza udhalimu, Kuwatetea wanaoonewa, Kuitunza miili yetu safi na takatifu, *Isa. 50.1,* n.k. *1 The. 4 6. Rum. 13.2. Eze. 22.13. 1 Yn. 3 4.* Kuishi kwa kiasi na kujizuia, Kuwatendea watu wote kwa haki, kwa neno na kwa tendo; na mwishowe, Kuizuia tamaa ya kumdhuru jirani yetu, ndiyo matendo mema ya Bamba la pili, yanayompendeza sana na kukubalika kwa Mungu, kwa kuwa matendo hayo yameamriwa na yeye mwenyewe. Kinyume chake ni dhambi ichukizayo sana, ambayo daima humchukiza, na kumkasirisha; kama vile, Kutomwita yeye peke yake tunapokuwa na shida, Kutolisikia Neno lake kwa kicho, Kulidharau na kulibeza, Kuwa na sanamu au kuziabudu, Kuidumisha na kuitetea Ibada ya sanamu, Kulichukulia kwa wepesi Jina la Mungu linalostahili kicho, Kuzinajisi, kuzitumia vibaya, au kuzidharau Sakramenti za Kristo Yesu, *Rum. 14.23.* Kutowatii au kuwapinga wale ambao Mungu amewaweka katika Mamlaka (maadamu hawavuki mipaka ya Huduma yao) Kuua, au kukubaliana na hilo, *Ebr. 11.6.* Kuwa na chuki, au kuacha damu ya Wasio na hatia imwagike, *1 Sam. 15.22.* ikiwa tunaweza kulizuia; na mwishowe, Kuvunja Amri nyingine yoyote katika Bamba la kwanza au la pili, tunakiri na kuthibitisha kuwa ni dhambi, *1 Kor. 10.31.* ambayo kwayo ghadhabu kali ya Mungu huwashwa dhidi ya ulimwengu wenye kiburi na usio na shukrani: *1 Yn. 3.4.* Kwa hiyo tunathibitisha kwamba matendo mema ni yale tu yanayotendwa katika Imani, na kwa Amri ya Mungu, ambaye katika Sheria yake ameeleza ni mambo gani yanayompendeza: *Isa. 29.13.* Na matendo maovu tunathibitisha kuwa, si yale tu yanayotendwa waziwazi kinyume cha Amri ya Mungu, *Mt. 15.9.* bali pia yale ambayo katika mambo ya Dini, na ya ibada ya Mungu, hayana uhakika mwingine, isipokuwa ubunifu na maoni ya mwanadamu, *Mk. 7.7.* ambayo Mungu tangu mwanzo

ameyakataa daima, kama tunavyofundishwa na Nabii Isaya, na na Mwalimu wetu Kristo Yesu kwa maneno haya; Waniabudu bure, wakifundisha mafundisho yaliyo Maagizo ya wanadamu.

XV - Ukamilifu wa Sheria, na kutokamilika kwa mwanadamu

Law. 18.5. Gal. 3.12. 1 Tim. 1.8. Rum. 7.12. Zab. 19.7, 8, 9. Kum. 5.29. Rum. 10.3. 1 Fal. 8.46. 2 Nya. 6.36. Mhu. 7.22. Mit. 20.9. 1 Yn. 1.8. Yn. 1.18. Rum. 10.4. Gal. 3 13. Kum. 27.26. Flp. 2.15. Isa. 64.6. Lk. 17.10. Sheria ya Mungu tunaikiri na kuikubali kuwa ya haki kabisa, ya adili kabisa, takatifu kabisa na kamili kabisa, ikiamuru mambo yale, ambayo yakitendwa kwa ukamilifu, yangeweza kutoa uzima, na kumfikisha mwanadamu kwenye furaha ya milele. Lakini Asili yetu imeharibika kiasi hicho, ni dhaifu na pungufu kiasi hicho, hata hatuwezi kamwe kutimiza matendo ya Sheria kwa ukamilifu; naam, tukisema hatuna dhambi (hata baada ya kuzaliwa upya) tunajidanganya wenyewe, na Kweli ya Mungu haimo ndani yetu. Na kwa hiyo imetupasa kumshika Kristo Yesu pamoja na Haki yake na Malipo yake, ambaye ndiye Mwisho na Utimilifu wa Sheria kwa wote wanaoamini, ambaye kwake tumewekwa katika uhuru huu, kwamba laana na apizo la Mungu lisituangukie, ingawa hatuitimizi Sheria katika mambo yote: Kwa maana Mungu Baba, akitutazama katika Mwili wa Mwanawe Kristo Yesu, anaukubali utii wetu usio kamili, kana kwamba ni kamili, na huyafunika matendo yetu yaliyotiwa unajisi na madoa mengi, kwa Haki ya Mwanawe. Hatumaanishi kwamba tumewekwa huru kiasi kwamba hatuna deni la utii wowote kwa Sheria (kwa maana hilo tumekwisha kulikiri waziwazi hapo juu) bali hili tunalithibitisha, Kwamba hakuna mtu duniani (isipokuwa Kristo Yesu peke yake) aliyetoa, anayetoa, au atakayetoa kwa tendo, utii ule kwa Sheria, ambao Sheria inautaka; Bali tukiisha kufanya mambo yote, inatupasa kuanguka chini na kukiri bila unafiki, Kwamba sisi ni watumishi wasio na faida. Na kwa hiyo yeyote wanaojivuna kwa sifa za matendo yao wenyewe, au wanaoweka tumaini lao katika matendo ya Ziada ya wajibu, wanajivuna kwa kitu kisichokuwepo, na kuweka tumaini lao katika Ibada ya sanamu ya kuangamiza.

XVI - Ya Kanisa

KAMA tunavyomwamini Mungu mmoja, Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu, ndivyo tunavyoamini kwa bidii kubwa, *Mt. 28.20.* Kwamba tangu mwanzo kumekuwako, sasa kupo, *Efe. 1.4. Kol. 1.18.* na hadi mwisho wa ulimwengu kutakuwako, Kanisa; yaani, Kundi na Umati wa watu waliochaguliwa na Mungu, wanaomwabudu na kumkumbatia ipasavyo kwa imani ya kweli katika Kristo Yesu, *Efe. 5.23, 24, 25, 26.* ambaye ndiye Kichwa pekee cha Kanisa hilo hilo, ambalo pia ni Mwili na Bibi-arusi wa Kristo Yesu, Kanisa ambalo ni katoliki, yaani, la Ulimwengu wote, kwa sababu linawajumuisha wateule wa Nyakati zote, Falme zote, Mataifa na Lugha zote, wawe ni wa Wayahudi, au wawe ni wa Mataifa, walio na Ushirika au Jumuiya pamoja na Mungu Baba, na pamoja na Mwanawe Kristo Yesu, *Ufu. 7.8.* kwa njia ya Utakaso wa Roho wake mtakatifu; na kwa hiyo linaitwa, Ushirika (si wa watu wanajisi) bali wa

Watakatifu, *Efe. 2.19.* ambao kama Raia wa Yerusalemu wa mbinguni, wanafurahia faida zisizokadirika kabisa; yaani, Mungu mmoja, Bwana mmoja Yesu, Imani moja, na Ubatizo mmoja; nje ya Kanisa hilo hakuna uzima wala furaha ya milele: Na kwa hiyo tunachukia kabisa kufuru ya wale wanaosema, Kwamba watu wanaoishi kulingana na unyofu na haki wataokolewa, wawe wamekiri Dini yoyote ile: Kwa maana kama vile nje ya Kristo Yesu hakuna uzima wala wokovu: ndivyo hakuna atakayekuwa mshiriki wake, isipokuwa wale ambao Baba amempa Mwanawe Kristo Yesu, na wale ambao kwa wakati wake wanakuja kwake, wanayakiri mafundisho yake, *Yn. 5.24. Yn. 17.6. 2 Tim. 2.19 Yn. 13.14. Efe. 1.10. Kol. 1.10. Ebr. 12.4.* na kumwamini (tunawajumuisha Watoto, pamoja na Wazazi waaminifu) Kanisa hili halionekani, linajulikana na Mungu peke yake, ambaye yeye peke yake anawajua aliowachagua, na linawajumuisha (kama ilivyosemwa) Wateule walioaga dunia (wanaoitwa kwa kawaida Kanisa lililoshinda) pamoja na wale ambao bado wanaishi, na kupigana na dhambi na Shetani, na wale watakaoishi baadaye.

XVII - Kutokufa kwa Roho

Wateule walioaga dunia wako katika amani, *Ufu. 14.13. Isa. 25. 8. Ufu. 7.16, 17. Ufu. 21.4. Ufu. 16.10, 11 Isa. 66.24. Mk. 9.44, 46, 48.* na wanapumzika kutoka katika taabu zao, si kwamba wamelala, na kuingia katika usahaulifu fulani (kama baadhi ya watu wenye mawazo ya kinjozi wanavyodai) bali kwamba wameokolewa kutoka katika hofu yote, mateso yote, na jaribu lote, ambayo sisi na Wateule wote wa Mungu tuko chini yake katika maisha haya, na kwa hiyo tunaitwa jina la Kanisa linalopigana vita. Kama vile kinyume chake waliokataliwa na wasio waaminifu walioaga dunia, wana dhiki, *Lk. 23.43. Lk. 16.24, 25.* mateso na maumivu, yasiyoweza kuelezwa, hivi kwamba wala hawa wala wale hawako katika usingizi kiasi cha kutohisi furaha au mateso, kama Mfano wa Kristo Yesu katika sura ya kumi na sita ya Luka, maneno yake kwa Mnyang'anyi. *Ufu. 6.9, 10.* na maneno haya ya roho zinazolia chini ya Madhabahu: Ee Bwana, wewe uliye mwenye haki na wa adili, hata lini hutalipiza kisasi damu yetu juu ya wale wakaao duniani, yanavyoshuhudia waziwazi.

XVIII - Ya Alama ambazo kwazo Kanisa la kweli linapambanuliwa na lile la uongo, na nani atakayekuwa Mwamuzi wa Mafundisho

Kwa sababu Shetani tangu mwanzo amejitahidi kulipamba Sinagogi lake la kuambukiza kwa Jina la Kanisa la Mungu, *Mwa. 4.8. Mwa. 21.9. Mwa. 27.41. Mt. 23.34. Yn. 15.18, 19.* na amewasha mioyo ya wauaji wakatili kulitesa, kulisumbua na kulitaabisha Kanisa la kweli na Viungo vyake, kama Kaini alivyomfanyia Habili, Ishmaeli alivyomfanyia Isaka, Esau alivyomfanyia Yakobo, na Ukuhani wote wa Wayahudi alivyomfanyia Yesu Kristo mwenyewe, *Yn. 11 35. Yn. 15.20, 24.* na Mitume wake baada yake. Ni jambo la lazima kabisa, kwamba Kanisa la kweli lipambanuliwe na Sinagogi lile chafu, kwa Alama zilizo wazi na kamili, *Mdo. 4.1,* n.k. *Mdo. 5.17,* n.k. *Mwa. 4 1. Zab. 48.1, 2.* tusije tukadanganywa, tukapokea na kukumbatia kimoja badala ya kingine kwa hukumu yetu wenyewe. Alama, Ishara, na Dalili za

hakika ambazo kwazo Bibi-arusi Asiye na Doa wa Kristo Yesu anatambulikana na Kahaba wa kutisha, Kanisa ovu, *Mt. 5.35. Yn. 12.42. Efe. 2.20. Mdo. 2.42.* tunathibitisha kwamba, si uzee wa zamani, wala jina lililonyakuliwa, wala urithi wa ukoo, wala mahali palipoteuliwa, wala wingi wa watu wanaokubali kosa lolote; Kwa maana Kaini kwa umri na kwa cheo alitangulizwa mbele ya Habili na Sethi. Yerusalemu lilikuwa na haki ya pekee juu ya mahali pote pa dunia, *Yn. 10, 27.* ambapo pia walikuwako Makuhani waliotokana kwa ukoo na Haruni, na umati mkubwa zaidi uliwafuata Waandishi, *Yn. 18.37.* Mafarisayo, na Makuhani, kuliko wale waliomwamini kwa dhati na kumkubali Kristo Yesu na Mafundisho yake; *1 Kor. 1 13.* na hata hivyo (kama tunavyodhani) hakuna mtu mwenye akili timamu atakayekubali kwamba yeyote kati ya hao waliotajwa hapo juu walikuwa Kanisa la Mungu: Kwa hiyo Alama za Kanisa la kweli la Mungu, tunaamini, tunakiri, na kutamka waziwazi, kuwa kwanza mahubiri ya kweli ya Neno la Mungu; *1 Kor. 11.20, 23.* ambamo Mungu amejifunua kwetu, kama maandiko ya Manabii na Mitume yanavyotangaza. *Mt. 28 19 20 Mk. 16.15. Rum. 4 11. Mt. 18 20. 1 Kor. 1.2. 2 Kor. 1.1. Gal. 1 2. Efe. 1 1. Mdo. 16.9, 10.18.* Pili, uhudumishaji sahihi wa Sakramenti za Kristo Yesu, ambazo lazima ziambatanishwe na neno na ahadi ya Mungu, ili kuvitia muhuri na kuvithibitisha mioyoni mwetu. Mwisho, nidhamu ya Kanisa ikitekelezwa kwa unyofu, kama Neno la Mungu linavyoagiza, ambayo kwayo uovu hukandamizwa, na wema hulishwa; basi popote Alama hizi zilizotajwa zinapoonekana, na kudumu kwa muda wowote (hata kama idadi ni ndogo namna gani, zaidi ya wawili au watatu) hapo bila shaka yoyote lipo Kanisa la kweli la Kristo, ambaye kulingana na ahadi yake yupo katikati yao; *1 Kor. 1.* n.k. *Mdo. 20.17,* n.k. *Yn. 20.31. 2 Tim. 3 16 17 2 Pet. 1 20, 21.* si lile la ulimwengu wote (tulilolizungumzia hapo juu) bali la mahali pamoja, kama lile lililokuwa Korintho, Galatia, Efeso, na mahali pengine ambapo Huduma ilipandwa na Paulo, na ambayo yeye mwenyewe aliyaita Makanisa ya Mungu: na Makanisa kama hayo sisi Wakazi wa Ufalme wa Uskoti, tunaomkiri Kristo Yesu, tunakiri kwamba tunayo katika Miji yetu, Miji midogo, na mahali palipofanyiwa matengenezo: Kwa maana Mafundisho yanayofundishwa katika Makanisa yetu, yamo katika Neno la Mungu lililoandikwa, yaani, katika Vitabu vya Agano Jipya na la Kale; tunamaanisha vile Vitabu, ambavyo tangu zamani vimehesabiwa kuwa vya Kanuni, ambamo tunathibitisha kwamba mambo yote yaliyo ya lazima kuaminiwa kwa ajili ya wokovu wa wanadamu yameelezwa kwa utoshelevu. *Yn. 5 29.* Tafsiri yake, tunakiri, si mali ya mtu yeyote binafsi wala wa umma; wala pia ya Kanisa lolote kwa sababu ya ukuu au haki yoyote ya pekee ya kinafsi au ya mahali, ambayo moja inayo juu ya jingine, bali ni mali ya Roho wa Mungu, *Efe. 4 4* ambaye kwa yeye pia Maandiko yaliandikwa. Basi ubishi unapotokea juu ya kuelewa sawasawa sehemu au sentensi yoyote ya Maandiko, au juu ya kurekebisha matumizi mabaya yoyote ndani ya Kanisa la Mungu, hatupaswi kuangalia sana kile ambacho watu waliotutangulia wamesema na kutenda, kama kile ambacho Roho Mtakatifu anasema kwa upatano ndani ya mwili wa Maandiko, na kile ambacho Kristo Yesu mwenyewe alifanya, na kuamuru kifanywe. Kwa maana hili ni jambo linalokubaliwa na wote, Kwamba Roho wa Mungu, aliye Roho wa umoja, hapingani na nafsi yake katika jambo lolote. Basi ikiwa tafsiri, uamuzi au hukumu ya Mwalimu, Kanisa au Baraza lolote, inapingana na Neno la Mungu lililo wazi, lililoandikwa mahali pengine popote pa Maandiko, ni jambo la hakika kabisa kwamba hapo hakuna ufahamu na maana ya kweli ya Roho Mtakatifu; hata kama Mabaraza, Falme, na Mataifa

yameikubali na kuipokea. Kwa maana hatuthubutu kupokea wala kukubali Tafsiri yoyote, inayopingana na kanuni yoyote kuu ya imani yetu, au na andiko jingine lolote lililo wazi la Maandiko, au hata na kanuni ya upendo.

XIX - Mamlaka ya Maandiko

KAMA tunavyoamini na kukiri kwamba Maandiko ya Mungu yanatosha kufundisha, na kumfanya mtu wa Mungu kuwa kamili, *2 Tim. 3.16, 17* ndivyo tunavyothibitisha na kutamka waziwazi kwamba Mamlaka yake ni ya Mungu, na kwamba haitegemei wanadamu wala Malaika: Kwa hiyo tunathibitisha, Kwamba wale wanaodai kwamba Maandiko hayana mamlaka, isipokuwa yale yanayopokelewa kutoka kwa Kanisa, wanamkufuru Mungu, na kulidhulumu Kanisa la kweli, ambalo daima linaisikia na kuitii sauti ya Bwana-arusi wake mwenyewe na Mchungaji wake, *Yn. 10.27.* lakini halijitwalii kuwa Mtawala juu yake.

XX - Ya Mabaraza Makuu, ya Nguvu zao, Mamlaka yao, na Sababu ya Kukutana kwao

KAMA vile hatulaani kwa pupa kile ambacho watu wacha Mungu waliokusanyika pamoja katika Mabaraza Makuu, yaliyokusanywa kihalali, wametuwekea mbele yetu: *Gal. 2.11, 12, 13, 14.* Vivyo hivyo bila uchunguzi wa haki hatuthubutu kupokea chochote kinacholazimishwa juu ya wanadamu, *1 Tim. 4.1, 2, 3. Kol. 2.18, 19, 20, 21, 22, 23.* kwa jina la Mabaraza Makuu, kwa maana ni wazi, kwamba kama walivyokuwa wanadamu, ndivyo baadhi yao walivyokosea waziwazi, na hilo katika mambo ya uzito na umuhimu mkubwa. Basi kadiri Baraza linavyothibitisha kwa Neno la Mungu lililo wazi Uamuzi na Amri linayoitoa, kadiri hiyo ndivyo tunavyoiheshimu na kuikumbatia. Lakini ikiwa wanadamu kwa jina la Baraza wanajidai kututungia Vifungu vipya vya Imani yetu, au kufanya Maagizo yanayopingana na Neno la Mungu, *Mdo. 15.1,* n.k. basi lazima tuyakatae kabisa, kama Mafundisho ya Mashetani, yanayovuta roho zetu mbali na sauti ya Mungu wetu pekee, ili kufuata Mafundisho na Maagizo ya wanadamu. Basi sababu ya Mabaraza Makuu kukutana, *1 Tim. 3.15. Ebr. 3.2. 1 Kor. 14.40.* haikuwa kutunga Sheria yoyote ya kudumu (ambayo Mungu hakuwa ameitunga hapo kabla) wala pia kutunga Vifungu vipya vya imani yetu, wala kulipa Neno la Mungu mamlaka, sembuse kukifanya kuwa Neno lake, au hata tafsiri yake ya kweli, kile ambacho hakikuwa kimeelezwa hapo kabla kwa Mapenzi yake matakatifu katika Neno lake. Bali sababu ya Mabaraza (tunamaanisha yale yaliyostahili jina la Mabaraza) ilikuwa kwa sehemu kwa ajili ya Kukanusha Uzushi, na kwa ajili ya kutoa Ungamo la hadharani la Imani yao kwa vizazi vilivyofuata, mambo ambayo yote mawili waliyafanya kwa mamlaka ya Neno la Mungu lililoandikwa, na si kwa dhana yoyote au haki ya pekee kwamba hawakuweza kukosea, kwa sababu ya kukusanyika kwao kwa ujumla. Na hii tunaihukumu kuwa ndiyo iliyokuwa sababu kuu ya Mabaraza Makuu. Nyingine ilikuwa kwa ajili ya utaratibu mzuri na Mpangilio kuwekwa na kushikwa katika Kanisa, ambamo (kama katika nyumba ya Mungu) inafaa mambo yote yatendwe kwa uzuri, na kwa utaratibu:

si kwamba tunadhani kwamba Utaratibu mmoja, na Mpangilio mmoja wa Desturi za ibada unaweza kuwekwa kwa ajili ya zama zote, nyakati zote, na mahali pote; kwa maana kama Desturi za ibada (zile ambazo wanadamu wamezibuni) ni za muda tu, ndivyo zinavyoweza, na zinavyopaswa kubadilishwa, zinapochochea zaidi ushirikina, kuliko kulijenga Kanisa linalozitumia.

XXI - Ya Sakramenti

KAMA vile Mababa chini ya Sheria, *Mwa. 17.10. Kut. 12.32. Mwa. 17.4. Hes. 9.13.* mbali na ukweli wa Dhabihu walikuwa na Sakramenti mbili kuu; yaani, Tohara na Pasaka, ambazo wanaozidharau na kuzibeza hawakuhesabiwa kuwa watu wa Mungu: ndivyo tunavyokubali na kukiri, Kwamba sisi sasa katika wakati wa Injili, tunazo Sakramenti mbili kuu tu, zilizowekwa na Bwana Yesu, na kuamriwa zitumiwe na wote wale watakaohesabiwa kuwa Viungo vya Mwili wake; yaani, *Mt. 28.19. Mk. 16.17. Mt. 26.26. Mk. 14.22. Lk. 22.19. 1 Kor. 11.24.* & 10.16. Ubatizo; na, Chakula cha Jioni, au Meza ya Bwana Yesu, kinachoitwa, Ushirika wa Mwili wake na Damu yake. Na Sakramenti hizi (za Agano la Kale kama vile za Agano Jipya) ziliwekwa na Mungu, si tu kufanya tofauti inayoonekana kati ya watu wake, na wale waliokuwa nje ya agano lake; bali pia kuitumia Imani ya watoto wake, na kwa kushiriki Sakramenti hizo hizo, kutia muhuri mioyoni mwao uhakika wa ahadi yake, na wa Muungano ule uliobarikiwa kabisa, Umoja, na Ushirika, walio nao Wateule pamoja na Kichwa chao, Kristo Yesu. Na hivyo tunalaani kabisa ubatili wa wale, wanaothibitisha kwamba Sakramenti si kitu kingine ila ishara tupu zisizo na kitu: *Rum. 6.3, 4, 5. Gal. 3.27.* La, tunaamini kwa uhakika, Kwamba kwa Ubatizo tunapandikizwa ndani ya Yesu Kristo, ili tufanywe washiriki wa Haki yake, ambayo kwayo dhambi zetu zinafunikwa na kusamehewa. Na pia, Kwamba katika Chakula cha Jioni kikitumiwa ipasavyo, Kristo Yesu anaunganishwa nasi kiasi kwamba anakuwa lishe na chakula halisi cha roho zetu. Si kwamba tunawaza Kugeuzwa kiini kwa namna yoyote kwa Mkate kuwa Mwili wa asili wa Kristo; na kwa Divai kuwa Damu yake ya asili (kama Wapapa walivyofundisha kwa madhara, na kuamini kwa kuangamiza) bali Muungano huu na Ushirika tulio nao pamoja na Mwili na Damu ya Kristo Yesu katika matumizi sahihi ya Sakramenti, unatendwa kwa utendaji wa Roho Mtakatifu, ambaye kwa Imani ya kweli hutuchukua juu ya vitu vyote vinavyoonekana, *Mk. 16.19. Lk. 24.51. Mdo. 1.11. Mdo. 3.21. 1 Kor. 10,* n.k. vya mwili, na vya kidunia, na hutufanya tule Mwili na Damu ya Kristo Yesu, ambao mara moja ulivunjwa na kumwagwa kwa ajili yetu, ambao sasa uko mbinguni, na unaonekana mbele za Baba yake kwa ajili yetu. Na hata hivyo licha ya umbali mkubwa wa mahali uliopo kati ya Mwili wake ambao sasa umetukuzwa mbinguni, na sisi ambao sasa tunakufa katika dunia hii: Hata hivyo tunaamini kwa uhakika kabisa, Kwamba Mkate tunaoumega ni Ushirika wa Mwili wa Kristo; na, Kikombe tunachokibariki, ni Ushirika wa Damu yake. Hivi kwamba tunakiri na kuamini bila shaka, Kwamba waaminifu katika matumizi sahihi ya Meza ya Bwana, *Efe. 5.30. Mt. 27.50. Mk. 15.37. Lk. 23.46. Yn. 19.30.* & 6.51, 53, 54, 55, 56, 57, 58. hula hivyo Mwili na kunywa Damu ya Bwana Yesu, Kwamba yeye anakaa ndani yao, nao ndani yake: Naam, Kwamba wanafanywa hivyo kuwa nyama ya nyama yake, na mifupa ya mifupa yake, Kwamba kama Uungu wa milele ulivyoupa mwili wa Kristo Yesu (ambao kwa hali na asili

yake wenyewe ulikuwa wa kufa, na wa kuharibika) uzima na kutokufa, ndivyo Mwili na Damu ya Kristo Yesu inayoliwa na kunywewa nasi, inavyotupa sisi haki hizo hizo za pekee; ambazo ingawa tunakiri, hazitolewi kwetu wakati huo tu, wala pia kwa nguvu na uwezo halisi wa Sakramenti peke yake; hata hivyo tunathibitisha, Kwamba waaminifu katika matumizi sahihi ya Meza ya Bwana wana muungano kama huo na Kristo Yesu, ambao mwanadamu wa asili hawezi kuufahamu: naam, na zaidi tunathibitisha, Kwamba ingawa waaminifu wakilemewa na uzembe, na udhaifu wa kibinadamu, hawanufaiki kadiri wangetaka wakati huo huo wa tendo la Chakula cha Jioni, hata hivyo baadaye kitazaa matunda; kama mbegu hai iliyopandwa katika udongo mzuri; kwa maana Roho Mtakatifu ambaye kamwe hawezi kutenganishwa na agizo sahihi la Bwana Yesu, hatawanyima waaminifu, matunda ya tendo lile la fumbo: lakini haya yote tunasema yanatokana na Imani ya kweli, inayomshika Kristo Yesu, ambaye yeye peke yake huzifanya Sakramenti zake kuwa na nguvu kwetu, na kwa hiyo yeyote anayetusingizia, kana kwamba tulithibitisha au kuamini kwamba Sakramenti ni ishara tupu zisizo na kitu tu, anatudhulumu, na kusema kinyume cha kweli iliyo dhahiri. Lakini hili lazima tulikiri kwa uhuru na kwa uwazi, Kwamba tunaweka tofauti kati ya Kristo Yesu katika kiini chake cha milele, na kati ya vitu vya asili katika ishara za Kisakramenti. *1 Kor. 11.28, 29.* Hivi kwamba hatutaziabudu ishara, mahali pa kile kinachoashiriwa nazo, wala pia hatuzidharau na kuzitafsiri, kuwa hazina faida na ni bure, bali tunazitumia kwa kicho chote, tukijichunguza wenyewe kwa bidii kabla ya kufanya hivyo, kwa sababu tumehakikishiwa kwa kinywa cha Mtume, kwamba wale walao Mkate ule, na kunywa Kikombe kile isivyostahili, wana hatia ya Mwili na Damu ya Bwana Yesu.

XXII - Ya uhudumishaji sahihi wa Sakramenti

Ili Sakramenti zihudumishwe ipasavyo, tunahukumu kwamba mambo mawili ni ya lazima: La kwanza, kwamba zihudumishwe na Wahudumu halali, ambao tunathibitisha kuwa ni wale tu waliowekwa kwa ajili ya Kuhubiri Neno, ambao Mungu ametia vinywani mwao Neno fulani la Mawaidha, wakiwa ni watu waliochaguliwa kihalali kwa kazi hiyo na Kanisa fulani. La pili, Kwamba zihudumishwe kwa vitu vile, na kwa namna ile ambayo Mungu ameagiza. Vinginevyo tunathibitisha, Kwamba zinaacha kuwa Sakramenti sahihi za Kristo Yesu. Na kwa hiyo ndiyo sababu, tunaukimbia ushirika wa Kanisa la Kipapa, katika kushiriki Sakramenti zao; Kwanza, kwa sababu Wahudumu wao si Wahudumu wa Yesu Kristo (naam, *Mt. 26.26,* n.k. *Mk. 14.22,* n.k. *Lk. 22.19,* n.k. *1 Kor. 11.24.* jambo lililo la kutisha zaidi) wanawaruhusu wanawake, ambao Roho Mtakatifu hawaruhusu kufundisha katika Kusanyiko, Kubatiza. Na pili, kwa sababu wamezighoshi hivyo, Sakramenti moja na nyingine pia, kwa ubunifu wao wenyewe, hata hakuna sehemu yoyote ya tendo la Kristo inayobaki katika usafi wake wa asili, kwa maana Mafuta, Chumvi, Mate, na mambo kama hayo katika Ubatizo, ni ubunifu wa wanadamu tu, Kuuabudu, Kuuheshimu, kuubeba katika Mitaa na Miji, na kuuhifadhi mkate katika Visanduku, ni kunajisi Sakramenti za Kristo, wala si kuzitumia: Kwa maana Kristo Yesu alisema, Twaeni mle, n.k. Fanyeni hivi kwa ukumbusho wangu. Kwa maneno hayo na agizo hilo aliutakasa Mkate na Divai kuwa Sakramenti ya Mwili wake na Damu yake; ili, kimoja kiliwe, na wote wanywe kutoka kwa kingine, wala si

kwamba vihifadhiwe ili viabudiwe na kuheshimiwa kama Mungu, kama Wapapa vipofu walivyofanya hapo kabla, ambao pia wametenda Wizi wa vitu vitakatifu, wakiwanyang'anya watu sehemu moja ya Sakramenti; yaani, Kikombe kilichobarikiwa. Zaidi ya hayo, ili Sakramenti zitumiwe ipasavyo, inatakiwa, Kwamba mwisho na sababu ya kuwekwa kwa Sakramenti, ieleweke na kuzingatiwa, na Mhudumu na pia na Wapokeaji: kwa maana ikiwa dhana ya Mpokeaji imebadilika, matumizi sahihi yanakoma: jambo lililo wazi kabisa kwa kukataliwa kwa dhabihu (kama vile pia mwalimu akifundisha Mafundisho ya uongo) ambazo zilikuwa za kuchukiza na machukizo kwa Mungu (ingawa zilikuwa ni maagizo yake mwenyewe) kwa sababu watu waovu walizitumia kwa mwisho mwingine tofauti na ule ambao Mungu ameagiza. Hilo hilo tunalithibitisha kuhusu Sakramenti katika Kanisa la Kipapa, ambamo tunathibitisha kwamba tendo lote la Bwana Yesu limeghoshiwa, katika umbo la nje, na pia katika mwisho na dhana; Kile ambacho Kristo Yesu alifanya, Angalia. na kuamuru kifanywe, ni dhahiri kwa Wainjilisti watatu wanaozungumza juu ya Sakramenti, na kwa Mt. Paulo; kile ambacho Kuhani anafanya katika Madhabahu yake, hatuna haja ya kukisimulia. Mwisho na sababu ya agizo la Kristo, na kwa nini hilo hilo litumike, imeelezwa katika maneno haya, Fanyeni hivi kwa ukumbusho wangu, *1 Kor. 11.25, 26* kila mtakapoula Mkate huu, na kukinywea Kikombe hiki, mwaitangaza (yaani, mwaitukuza, mwaihubiri, mwaiadhimisha na kuisifu) mauti ya Bwana hata ajapo. Lakini kwa mwisho gani, na kwa dhana gani Makuhani husema Misa zao, maneno ya Walimu wao wenyewe na Maandiko yao yashuhudie; yaani, Kwamba wao ni Wapatanishi kati ya Kristo na Kanisa lake, *Ebr. 9.27, 28* ili kumtolea Mungu Baba, Dhabihu ya upatanisho kwa ajili ya dhambi za walio hai na waliokufa: Mafundisho hayo, kama yanavyomkufuru Kristo Yesu, na kuudunisha utoshelevu wa Dhabihu yake pekee iliyotolewa mara moja kwa ajili ya kuwasafisha wote wale watakaotakaswa, tunayachukia kabisa, tunayachukiza, na kuyakana.

XXIII - Sakramenti zinawahusu akina nani

Kol. 2.11, 12 TUNAKIRI na kukubali, Kwamba Ubatizo unawahusu watoto wachanga wa waaminifu, kama vile unavyowahusu wale walio na umri na busara; *Rum. 4.11. Mwa. 17.10. Mt. 28.19.* Na hivyo tunalaani kosa la Waanabaptisti, wanaokana kwamba Ubatizo unawahusu watoto, kabla hawajawa na Imani na ufahamu. Lakini Chakula cha Jioni cha Bwana tunakiri kwamba kinawahusu wale tu walio wa nyumba ya Imani, na wanaoweza kujijaribu na kujichunguza wenyewe, katika Imani yao, na pia katika wajibu wao kwa jirani zao. Wale wanaokula katika Meza ile takatifu bila Imani, *1 Kor. 11.28, 29.* au wakiwa katika mafarakano na migawanyiko na ndugu zao wanakula isivyostahili. Na kwa hiyo ndiyo sababu, katika Makanisa yetu Wahudumu hufanya uchunguzi wa hadharani na wa mmoja mmoja wa ujuzi na mwenendo wa wale watakaokubaliwa kwenye Meza ya Bwana Yesu.

XXIV - Ya Hakimu wa Kiraia

Rum. 13.1. Tit. 3.1. 1 Pet. 2.13. TUNAKIRI na kukubali kwamba Milki, Falme, Tawala na Miji, zimetofautishwa na Kuwekwa na Mungu, na kwamba nguvu na mamlaka zilizomo ndani yake (iwe ya Watawala wakuu katika Milki zao, ya Wafalme katika Falme zao, ya Madyuki na Wakuu katika Tawala zao, au ya Mahakimu wengine katika Miji huru) ni Agizo takatifu la Mungu, lililowekwa kwa ajili ya kudhihirisha utukufu wake mwenyewe, na kwa faida ya pekee na manufaa ya wanadamu. *Rum. 13.2.* Hivi kwamba yeyote anayejaribu kuondoa, au kuvuruga hali yote ya Tawala za Kiraia, zilizowekwa sasa kwa muda mrefu; Tunathibitisha kwamba watu hao si tu ni adui za wanadamu, bali pia wanapigana kwa uovu dhidi ya mapenzi yaliyo wazi ya Mungu. *Rum. 13.7.* Zaidi tunakiri na kukubali, Kwamba watu wale waliowekwa katika mamlaka, wanapaswa kupendwa, kuheshimiwa, kuogopwa, na kushikwa katika heshima ya kicho kikubwa, kwa sababu wao ni Wawakilishi wa Mungu, ambao katika Kikao chao Mungu mwenyewe huketi na kuhukumu (naam, *1 Pet. 2.17. Zab. 82.1.* hata Waamuzi na Wakuu wenyewe) ambao kwao Mungu amewapa upanga, kwa sifa na ulinzi wa watu wema, na kulipiza kisasi na kuwaadhibu watenda maovu wote walio dhahiri. Kwa Wafalme, zaidi ya hayo kwa Wakuu, Watawala, na Mahakimu, tunathibitisha, kwamba hasa na kwa namna ya kwanza kabisa kuhifadhiwa na kusafishwa kwa Dini ni jukumu lao, hivi kwamba hawakuwekwa tu kwa ajili ya utawala wa kiraia bali pia kwa ajili ya kuitunza Dini ya kweli, na kwa ajili ya kukandamiza Ibada ya sanamu na Ushirikina wowote ule, 1 Nya. 22, 23, 24, 25, 26. sura. 2 Nya. 29, 30, 31. sura. *2 Nya. 34*, & 35. sura. kama inavyoweza kuonekana katika Daudi, Yehoshafati, Hezekia, Yosia, na wengine waliosifiwa sana kwa bidii yao katika jambo hilo. Na kwa hiyo tunakiri na kutamka waziwazi, kwamba wale wanaopinga Mamlaka kuu (zinapotenda yale yanayohusu jukumu lao) wanapinga Agizo la Mungu, na kwa hiyo hawawezi kuwa bila hatia: Na zaidi tunathibitisha, kwamba yeyote anayewanyima msaada wao, shauri, na faraja, wakati Wakuu na Watawala wanapojitaabisha kwa uangalifu katika kutekeleza Huduma yao, watu hao wanamnyima Mungu msaada wao, utegemezo na shauri, ambaye kwa uwepo wa Mwakilishi wake anawaomba hayo.

XXV - Karama zilizotolewa bure kwa Kanisa

Ingawa neno la Mungu likihubiriwa kwa kweli, Sakramenti zikihudumishwa ipasavyo, na nidhamu ikitekelezwa kulingana na Neno la Mungu, ni ishara za hakika na zisizoweza kukosea za Kanisa la kweli, *Mt. 13.24, 25, 26,* n.k. hata hivyo hatumaanishi hivyo, kwamba kila mtu mmoja mmoja aliyeunganishwa na kundi kama hilo, ni Kiungo Mteule wa Kristo Yesu, kwa maana tunakubali na kukiri kwamba Magugu, Kwekwe, na Makapi yanaweza kupandwa, kukua kwa wingi mkubwa, na kulala katikati ya Ngano, *Mt. 13 20, 21* yaani, Waliokataliwa wanaweza kuunganishwa katika ushirika wa Wateule, na wanaweza kwa nje kutumia pamoja nao faida za Neno na Sakramenti. *Rum. 10.9, 13.* Lakini watu kama hao wakiwa ni wakiri wa muda tu kwa kinywa, lakini si kwa moyo, huanguka nyuma na hawadumu hadi mwisho. Na kwa hiyo hawana tunda lolote la kifo cha Kristo, ufufuo wake na kupaa kwake. Lakini wale wanaoamini kwa moyo usio na unafiki, na kumkiri kwa

ujasiri kwa kinywa Bwana Yesu (kama tulivyosema hapo juu) hakika kabisa watapokea karama hizi, *Rum. 7,* n.k. *2 Kor. 5.21.* kwanza katika maisha haya msamaha wa dhambi, na huo kwa imani peke yake katika damu ya Kristo, hivi kwamba, ingawa dhambi inabaki na kukaa daima katika miili hii ipatikanayo na mauti, *Yn. 5.28, 29. Ufu. 20.13.* Ayu. 19.25, 26, 27. hata hivyo haihesabiwi kwetu, bali inasamehewa na kufunikwa kwa haki ya Kristo. Pili, katika hukumu kuu kila mwanamume na mwanamke atapewa ufufuo wa mwili Kwa maana Bahari itawatoa wafu wake, nchi wale waliofungiwa ndani yake; naam, Mungu wetu wa Milele atanyosha mkono wake juu ya mavumbi, *Mt. 25 31. Ufu. 14.10.* na wafu watafufuka wasioharibika, na hilo katika kiini cha mwili ule ule ambao kila mtu anaubeba sasa, ili kupokea kulingana na matendo yao utukufu au adhabu, kwa maana wale ambao sasa wanafurahia ubatili, *Rum. 2.7, 8, 9, 10.* ukatili, uchafu, ushirikina, au ibada ya sanamu watahukumiwa kwenye moto usiozimika, *Flp. 3 21. 1 Kor. 15.28.* ambamo watateswa milele, katika mwili wao, na pia katika roho zao; ambao sasa wanajitoa kumtumikia ibilisi katika machukizo yote. Lakini wale wanaodumu katika kutenda mema hadi mwisho, wakimkiri Bwana Yesu kwa ujasiri, tunaamini daima, kwamba watapokea utukufu, heshima, na kutokufa, ili watawale milele katika uzima wa milele pamoja na Kristo Yesu, ambaye Wateule wake wote watafananishwa na Mwili wake uliotukuzwa, atakapotokea tena kwa Hukumu, na atakapoukabidhi Ufalme kwa Mungu Baba yake, ambaye hapo atakuwa, na atabaki milele kuwa Yote katika Yote, Mungu mwenye kuhimidiwa milele: Kwake, pamoja na Mwana, na pamoja na Roho Mtakatifu, iwe Heshima yote na Utukufu, sasa na hata milele. Amina.

Inuka, Ee Bwana, na adui zako waaibishwe; wakimbie mbele za uso wako wale wanaolichukia Jina lako takatifu: Wape watumishi wako nguvu ya kulinena Neno lako kwa ujasiri, na Mataifa yote yafikie ujuzi wako wa kweli.

© 2026 Westminster 1647 :: https://westminster1647.com/sw/correo